

**Program Sąsiedztwa
INTERREG III A/Tacis CBC
Polska - Białoruś - Ukraina
2004-2006**

Mikroprojekty

Wytyczne dla wnioskodawców

**Euroregiony: Niemen, Puszcza Białowieska, Bug, Karpacki
(II nabór 2006 r.)**

Warszawa, czerwiec 2006

Wytyczne dla Wnioskodawców Mikroprojektu współfinansowego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa INTERREG IIIA/Tacis CBC Polska - Białoruś - Ukraina 2004-2006 zostały przygotowane przez pracowników Wspólnego Sekretariatu Technicznego.

1. Wprowadzenie

1.1 Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG

INTERREG jest jedną z czterech Inicjatyw Wspólnotowych Unii Europejskiej, funkcjonujących w obecnym okresie budżetowym Unii Europejskiej (2000-2006). INTERREG funkcjonuje w ramach funduszy strukturalnych powołanych, zgodnie z tytułem XVII (art. 158-162) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w celu wzmocnienia spójności społecznej i gospodarczej obszaru wewnątrz Wspólnoty. INTERREG jest inicjatywą finansowaną z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG służy przede wszystkim realizacji zasady, iż granice państwowe nie powinny być przeszkodą dla równomiernego rozwoju oraz integracji obszaru europejskiego. INTERREG powstał w 1990 r. i jego pierwsza edycja trwała do 1993 r. Kolejna edycja złożona z dawnego INTERREG I oraz Inicjatywy Wspólnotowej REGEN, podzielona została na trzy komponenty (tak zwana IW INTERREG II A-C) funkcjonował w latach 1994-1999, natomiast obecna generacja Inicjatywy oznaczona jest rzymską liczbą III.

INTERREG umożliwia wspieranie rozwoju regionów przez promocję różnych form współpracy poprzez realizację współpracy transgranicznej (**INTERREG III A**), ponadnarodowej (**INTERREG III B**) i międzyregionalnej (**INTERREG III C**). Szczególne znaczenie przywiązuje się do poprawy sytuacji regionów peryferyjnych i położonych na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej.

Uczestnictwo w programach INTERREG III stwarza szansę na dofinansowanie różnego rodzaju zadań o znaczeniu ponadlokalnym, istotnych dla partnerów z różnych państw. Umożliwia wspólne rozwiązywanie problemów, wymianę doświadczeń i dostęp do know-how partnerów. Programy realizowane w ramach komponentu A Inicjatywy INTERREG III dotyczą współpracy transgranicznej obszarów położonych wzdłuż zewnętrznych i wewnętrznych granic Unii Europejskiej.

Głównym celem tych programów jest: współpraca pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi sąsiadującymi ze sobą obszarów zmierzająca do utworzenia transgranicznych centrów rozwoju społeczno-gospodarczego przez realizację wspólnych strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju terytorialnego.

Poszerzenie Unii Europejskiej o nowe dziesięć krajów członkowskich spowodowało konieczność ponownego zdefiniowania polityki Unii wobec swoich nowych sąsiadów: Białorusi, Ukrainy, Bałkanów, które stanowią ze wschodnimi obszarami Unii wspólną przestrzeń. Wyrazem nowego podejścia jest komunikat Komisji Europejskiej z 1 lipca 2003 r. *Paving the way for a New Neighbourhood Instrument*, w którym określa się perspektywy współpracy terytorialnej z nowymi sąsiadami, zarówno w tym okresie budżetowym, jak i po roku 2006.

Konsekwencją ponownego zdefiniowania polityki Unii wobec swoich nowych sąsiadów było uruchomienie **Programów Sąsiedztwa** mających na celu spójność obszarów przygranicznych na wschodzie oraz południu.

Ponieważ środki EFRR ze względów formalnych i proceduralnych przeznaczone są wyłącznie dla krajów UE, wsparcie w ramach tych programów na obszarze krajów poza Wspólnotą odbywa się przy pomocy między innymi Programu Tacis (*Technical Assistance for Commonwealth of the Independent States*), przeznaczony w naszej części Europy dla Federacji Rosyjskiej, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii. Program ten jest zarządzany odmiennie niż fundusze strukturalne na terenie UE.

Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina Interreg IIIA/Tacis CBC jest jednym z siedmiu programów współpracy transgranicznej realizowanych z udziałem Polski.

Głównym celem strategicznym **Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC** jest podniesienie poziomu życia i społeczno-gospodarczej integracji regionów sąsiadujących.

Dla Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS w celu osiągnięcia celu strategicznego określono następujące **priorytety i działania**:

Priorytet 1: Zwiększenie konkurencyjności obszaru granicznego poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej

Działanie 1.1: Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu;

Działanie 1.2: Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego;

Działanie 1.3: Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki.

Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i transgranicznej współpracy instytucjonalnej oraz bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej

Działanie 2.1: Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego;

Działanie 2.2: Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych.

Priorytet 3: Pomoc techniczna

Działanie 3.1: Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola;

Działanie 3.2: Ewaluacja i promocja programu.

W priorytecie 2. zostało wyodrębnione działanie 2.2. – wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych, czyli realizacja tzw. mikroprojektów. Jest to kontynuacja działań realizowanych w ramach Funduszu Małych projektów wdrażanych w ramach przedakcesyjnego programu Unii Europejskiej Phare CBC (po stronie polskiej) i Tacis CBC (po stronie białoruskiej i ukraińskiej). Zarządzanie Mikroprojektami po stronie polskiej należy do Euroregionów: Niemen, Puszcza Białowieska, Bug i Karpacki.

Fundusz mikroprojektów zapewni wsparcie dla projektów na małą skalę, o charakterze nie inwestycyjnych ukierunkowanych na działania "people to people" w dziedzinie współpracy społecznej, kulturowej i edukacyjnej. Fundusz będzie miał zastosowanie do wydarzeń, produktów i relacji kulturowych, wymiany młodzieży, targów, konferencji, seminariów naukowych, zawodów sportowych itd. Ogólnym celem działania 2.2 jest wzmocnienie transgranicznej współpracy lokalnej oraz pogłębianie wzajemnego zrozumienia na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim. Fundusz zachęca również do lokalnego angażowania się w Program Sąsiedztwa poprzez wspieranie akcji na małą skalę, które mogą stanowić fundament dla większych projektów współpracy transgranicznej.

Wytyczne te pomogą potencjalnym wnioskodawcom zapoznać się z:

- możliwościami i zasadami działania Wsparcia Mikroprojektów;
- prawidłowej realizacji projektu,
- poprawnego rozliczenia projektu.

Wnioskodawcy chcąc skorzystać ze środków finansowych przeznaczonych na realizację projektu powinni zapoznać się z następującymi dokumentami:

- Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006,
- Uzupełnienie Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
- Instrukcja wypełniania standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania na mikroprojekty ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na projekt realizowany w ramach Programu Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Dokumenty te są dostępne na stronach internetowych:

www.niemen.org.pl

www.euroregion-pb.pl

www.euroregionbug.lubelskie.pl

www.karpacki.pl

1.2 Cele mikroprojektów:

Cel główny:

Stworzenie nowych oraz wsparcie istniejących polsko-białoruskich oraz polsko-ukraińskich sieci współpracy transgranicznej organizacji lokalnych i regionalnych w dziedzinach społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, gospodarczej i turystycznej. Fundusz służy wspieraniu bezpośrednich kontaktów pomiędzy mieszkańcami obszarów przygranicznych i kładzie podwaliny pod przygotowanie projektów o większej skali.

Cele szczegółowe:

- stwarzanie warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przygranicznego, łącznie z zachęcaniem do współpracy gospodarczej i handlu;
- rozwój i zachęcanie do współpracy na szczeblu podstawowym;
- zwiększanie liczby oraz kręgu organizacji zaangażowanych we współpracę transgraniczną;
- budowa podstaw dla integracji regionu poprzez budowanie wzajemnej świadomości i poznania między obywatelami;
- stwarzanie warunków dla bardziej zintegrowanego rynku pracy (łącznie z oprawą informacji dotyczących rynku pracy i/lub promowanie usług związanych z zatrudnieniem na obszarze przygranicznym);
- generowanie powiązań i pomysłów na współpracę długofalową, włączając w to większy projekt INTERREG, jeśli to możliwe;
- poprawa bezpieczeństwa na obszarze przygranicznym.

1.3 Obszar wsparcia.

W ramach Programu do uzyskania wsparcia uprawnione są podmioty pochodzące z obszarów położonych na pograniczu polsko - białorusko - ukraińskim wzdłuż granicy polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej i określonych na poziomie Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS III. Ponadto możliwa jest, w uzasadnionych przypadkach, realizacja projektów na obszarze wsparcia przez jednostki, których główna siedziba znajduje się poza obszarem kwalifikowanym, **pod warunkiem jednak, że działania projektu zostaną zlokalizowane na obszarze kwalifikowanym.**

Zarządzanie Mikroprojektami na terenie Polski:

Euroregion Niemen zarządza mikroprojektami z części uprawnionego obszaru obejmującej:

- Część podregionu białostocko-suwalski (powiaty: augustowski, suwalski, sejneński, moniecki, sokólski, białostocki);
- Część podregionu ostrołęcko-siedlecki (powiaty: ostrołęcki, przasnyski, makowski, pułtuski, wyszkowski, ostrowski);
- Podregion łomżyński

Euroregion Puszcza Białowieska zarządza mikroprojektami z części uprawnionego obszaru obejmującej:

- Część podregionu białostocko-suwalski (powiaty: hajnowski, bielski, siemiatycki);
- Część podregionu ostrołęcko-siedleckiego (powiaty: łosicki, siedlecki, sokołowski, węgrowski).

Euroregion Bug zarządza mikroprojektami z części uprawnionego obszaru obejmującej:

- Podregion chełmsko- zamojski;
- Podregion bialsko-podlaski;
- Podregion lubelski (z klauzulą 20% elastyczności).

Euroregion Karpacki zarządza mikroprojektami z części uprawnionego obszaru obejmującej:

- Podregion krośnieńsko-przemyski;
- Podregion rzeszowsko-tarnobrzeski (z klauzulą 20% elastyczności).

Obszar kwalifikowany na terenie Białorusi:

Obwody: Grodno (łącznie z rejonami: Grodno, Szuchin, Lida, Woronowo, Iwje, Nowogrudok, Korelichi, Djatiowo, Slonim, Zelwa, Wolkowisk, Mosti, Oszamiany, Smorgon, Ostrovets, Bolszaja Berestovitsa, Svisloch); Brest (łącznie z okręgami: Brest, Kamenetes, Malorita, Kobrin, Zhabinka, Pruzhany, Beresa, Ivanovo, Ivatsevichi, Baranovichi, Lijanovichi, Gantsevichi, Pinsk, Luninets, Stolin, Drogichin); Mińsk (okręgi zachodnie: Miadel, Vileika, Molodechno, Volozhin, Stolbtsy, Niesvizh, Kletsk);

Obszar kwalifikowany na terenie Ukrainy:

Obwody: Wołyń (łącznie z rejonami: Volodymyr-Volynskiy, Shats'k, Novovolyns'k miasto, Ivanychi, Gorohiv, Kamin'-Kashyrs'kyi, Kivertsi, Kovel', Lokachi, Lutsk, Lubeshiv, Lubomyl, Menevytchi, Ratne, Rozhytschi, Stara Vyzva, Turiysk); Lwów (łącznie z okręgami: Brody, Busk, Gorodok, Drohobych, Lwów miasto, Zhydachiv, Zhovkva, Zolochiv, Kamianka-Buzka, Mykolayiv, Mostys'ka, Peremyshlany, Pustomyty, Radehiv, Sambir, Skole, Sokal, Stary Sambir, Striy, Turka, Yavoriv); Transkarpatia (łącznie z okręgami: Velykyi-Berezhnyi, Berehovo, Vynohradiv, Volovets', Irshava, Mizhgirya, Mukachevo, Perechyn, Rakhiv, Svalyava, Tyachevo, Uzhgorod, Khust).

1.4 Dostępna wielkość dofinansowania.

Całkowita kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) dostępna w ramach Programu dla beneficjentów poprzez Euroregiony, na działanie 2.2 wynosi **9 405 490,50 PLN**.

W ramach Euroregionu Niemen kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **2 680 566,39 PLN**.

W ramach Euroregionu **Puszcza Białowieska** kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **1 044 007,56 PLN**.

W ramach **Euroregionu Bug** kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **3 094 405,80 PLN**.

W ramach **Euroregionu Karpacki** kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **2 586 510,75 PLN**.

Udział polskich beneficjentów w mikroprojektach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina Interreg IIIA/Tacis CBC jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w wysokości do 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych. Minimalny wkład własny beneficjenta wynosi 25% kwalifikowanych kosztów projektu. Dodatkowo polscy beneficjenci mogą ubiegać się za pośrednictwem właściwego miejscowo Euroregionu o dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości do 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu na zasadach ogłaszanych corocznie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego - zgodnie z procedurą przyznawania środków z rezerwy celowej budżetu państwa na dany rok na współfinansowanie programów rozwoju regionalnego. Dokument jest dostępny na stronie internetowej: <http://www.interreg.gov.pl/>.

Minimalny limit dofinansowania projektu ze środków EFRR wynosi **5 000 EUR** a maksymalny **50 000 EUR**.

1.5. Sposób finansowania projektu.

Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są na zasadzie refundacji poniesionych kosztów. W związku z tym wnioskodawca już przy składaniu wniosku o dofinansowanie musi założyć finansowanie kosztów ponoszonych w ramach realizacji projektu z własnych funduszy. Po zakończeniu etapu projektu i przedłożeniu rozliczenia beneficjent otrzyma refundację poniesionych kosztów jednak maksymalnie do 75% kwalifikowalnych kosztów projektu.

2. Zasady przygotowania i przedłożenia projektu

2.1 Podmioty uprawnione do złożenia wniosków.

W Programie Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC po stronie polskiej za wdrażanie mikroprojektów odpowiedzialne są Euroregiony: Niemen, Puszcza Białowieska, Bug i Karpacki, które występują z wnioskiem o fundusze na realizację mikroprojektów (tzw. Wnioski Parasolowe), a następnie udostępniają środki zainteresowanym podmiotom w drodze otwartego naboru.

Wnioski o dofinansowanie mikroprojektów mogą zgłaszać:

- organy i jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy ; inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu;
- instytucje centralne działające w imieniu przedstawicielstw regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym;
- regionalne i lokalne przedstawicielstwa administracji rządowej szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym;
- organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje oraz inne organizacje non-profit;
- Kościoły i grupy wyznaniowe;
- lokalne/regionalne organizacje turystyczne;
- instytucje badawcze, opieki zdrowotnej, kulturalne oraz edukacyjne;
- szkoły, uniwersytety i instytucje edukacyjne;
- urzędy pracy;
- izby handlowe;
- organizacje turystyczne, centra kultury, muzea, itp.;
- inne instytucje użyteczności publicznej, włączając w to instytucje kulturalne i turystyczne sektora finansów publicznych;
- Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe;
- Zarząd Lasów Państwowych ;
- służby ratownicze;

Każdy z tych podmiotów musi:

- być bezpośrednio odpowiedzialny za przygotowanie i zarządzanie projektem,
- mieć stabilne i wystarczające źródło finansowania, tak aby mógł sprostać celom i działaniom określonym w projekcie,
- posiadać osobowość prawną lub pełnomocnictwo jednostki nadrzędnej posiadającej osobowość prawną uprawniające dany podmiot do występowania o dofinansowanie projektu ze środków EFRR, w którym jednostka nadrzędna przejmuje odpowiedzialność finansową za realizowany projekt; możliwe jest także złożenie wniosku o dofinansowanie bezpośrednio przez jednostkę nadrzędną ze wskazaniem, jaki podmiot będzie realizował projekt
- być podmiotem o charakterze nieochodowym,

- realizować działania projektu na terenie kwalifikowanym do dofinansowania z Programu Sąsiedztwa (poziom NUTS III).

2.2. Kwalifikowane rodzaje działalności.

Fundusz będzie wspierał projekty w następujących sferach:

- **Demokracja lokalna** (np. wizyty samorządowców, wymiana doświadczeń);
- **Rozwój gospodarczy** (np. seminaria dotyczące małych i średnich firm, przedsięwzięcia promocyjne, kiermasze handlowe, informatory biznesowe, centra wspierania biznesu, konferencje);
- **Turystyka** (np. studia, plany, mapy, publikacje, budowanie centrów informacyjnych);
- **Kultura i edukacja** (np. programy wymiany kulturalnej pomiędzy społecznościami lokalnymi po obu stronach granicy, spotkania i studenckie programy wymiany, imprezy związane ze sztuką i folklorem, konferencje i seminaria); Wydarzenia kulturalne (wystawy, festiwale) nie kwalifikują się, o ile nie tworzą trwałej współpracy i zatrudnienia. Jednorazowe wydarzenia nie będą kwalifikować się do powyższych funduszy, o ile nie będą stanowić części wspólnej strategii rozwoju lub usprawnienia integracji przygranicznej. Wydarzenia okresowe/cykliczne mogą być finansowane tylko w fazie uruchamiania. Wspierane będą elementy raczej natury organizacyjnej niż artystycznej (produkcja, nabycie prac, wypłaty dla artystów).
- **Ochrona środowiska** (przygotowywanie studiów, oceny ryzyka i problemów, seminariów poświęconych ochronie środowiska, działań budujących świadomość społeczną odnośnie istniejących problemów związanych ze stanem środowiska naturalnego);
- **Ochrona zdrowia** (np. kursy szkoleniowe dla ratowników wodnych, wspólne korzystanie z zasobów i infrastruktury o charakterze przygranicznym);
- **Bezpieczeństwo granic** (np. seminaria, projekty poświęcone przeciwdziałaniu przemytowi towarów, itp.).

2.3. Działania kwalifikujące się do dofinansowania.

Projekty finansowane w ramach Programu Sąsiedztwa powinny być projektami o charakterze niekomercyjnym i mieć charakter interesu publicznego, wyniki projektu muszą stać się własnością partnera publicznego, partnerstwa lub być otwarte dla ogółu. Finansowanie prywatne nie może być wykorzystywane jako współfinansowanie dla EFRR.

Program Sąsiedztwa w ramach mikroprojektów wspierał będzie następujące **przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym**:

- Organizacja imprez transgranicznych: jarmarków, zawodów sportowych, koncertów, festiwali, warsztatów artystycznych, panelów, seminariów, spotkań poświęconych malarstwu i rzeźbie na świeżym powietrzu;
- Wymiany młodych ludzi oraz specyficznych grup docelowych z sektora społecznego, badawczego, zawodowego i kulturalnego;
- Wspólne przedsięwzięcia w sferze planowania przestrzennego związanego z zapobieganiem ryzykom środowiskowym;

- Wsparcie wspólnych przedsięwzięć, mających na celu podtrzymywanie tożsamości i tradycji regionu (np. publikacje, strony internetowe, kampanie promocyjne, promocja produktów regionalnych);
- Rozwój wymiany partnerstwa instytucjonalnego oraz doświadczenia;
- Współpraca pomiędzy stowarzyszeniami reprezentującymi kobiety, niepełnosprawnych oraz mniejszości etniczne;
- Stworzenie punktów/centrów/biur – instytucyjnych form współpracy transgranicznej;
- Przedsięwzięcia mające na celu poszukiwanie partnerów.

2.4. Działania nie kwalifikujące się do dofinansowania.

- działania nie posiadające efektu transgranicznego i nie wykazujące udziału partnera po drugiej stronie granicy,
- działania o charakterze komercyjnym,
- działania infrastrukturalne,
- indywidualne uczestnictwo w szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach, konferencjach,
- działania dofinansowane z innego Programu Unii Europejskiej.

2.5. Warunki przyznania dofinansowania.

Wnioski o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego powinny być przedkładane odpowiednio do Euroregionów: Niemen, Puszcza Białowieska, Bug i Karpacki oraz powinny spełniać następujące kryteria:

- przyczyniać się do transgranicznej polsko-białoruskiej oraz polsko-ukraińskiej współpracy;
- być przygotowane do realizacji
- być zgodne ze strategiami, planami dotyczącymi rozwoju miasta, gminy, regionu/euroregionu
- mieć wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy pogranicza,
- wnioskodawca musi należeć do kategorii beneficjentów opisanych w rozdziale 2 Uzupełnieniu Programu oraz w punkcie 2.1 wytycznych;
- wnioskodawca musi znajdować się na obszarze kwalifikowanym, zgodnie z ustaleniami UP oraz zgodnie z punktem 1.3 wytycznych; *tylko w należycie uzasadnionych przypadkach wnioskodawca spoza obszaru kwalifikowanego może uzyskać wsparcie, pod warunkiem, że działania projektu zostaną zlokalizowane na obszarze kwalifikowanym;*
- kwalifikowany projekt musi mieć charakter partnerski, tzn. Partner Wiodący/Wnioskodawca) wskaże partnera po drugiej stronie granicy, który będzie uczestniczył we wdrażaniu projektu.
- partnerzy wnioskodawców (zagraniczni i krajowi) muszą spełniać te same kryteria, które spełniają wnioskodawcy;
- czas trwania projektu nie przekracza 12 miesięcy;
- minimalna kwota wsparcia projektu ze środków EFRR wynosi 5 000 EUR;
- maksymalna kwota wsparcia wynosi 50.000 EURO;
- minimalny wkład własny beneficjenta po wewnętrznej stronie granicy UE wynosi 25% kwalifikowanych kosztów projektu (możliwe jest współfinansowanie 10 % wkładu własnego beneficjenta z budżetu państwa);
- powinny posiadać realistyczny budżet
- przedsięwzięcia rozpoczęte jako część projektu powinny mieć miejsce na obszarze kwalifikowanym, zgodnie z ustaleniami Programu Sąsiedztwa;

- projekt, który jest wspierany w ramach innego programu unijnego nie będzie kwalifikował się do finansowania z działania 2.2 Programu Sąsiedztwa.

Projekt może zostać zatwierdzony do współfinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jeśli spełnia następujące warunki ogólne:

- jest zgodny z horyzontalnymi politykami wspólnotowymi,
- jest zgodny z wymogami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- jest spójny z zatwierdzonym Programem Sąsiedztwa i spełnia szczegółowe kryteria określone dla danego działania w Uzupełnieniu Programu,
- jest zgodny z niniejszymi Wytycznymi dla wnioskodawców.

Wniosek musi być zgodny m.in. z poniższymi Rozporządzeniami Wspólnot Europejskich:

1. Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21.06.1999 ustanawiającym ogólne przepisy w sprawie Funduszy Strukturalnych, a w szczególności w zakresie:
  - konkurencji,
  - udzielania zamówień publicznych,
  - ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego,
  - równego traktowania kobiet i mężczyzn.
2. Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez państwa członkowskie odnośnie pomocy z Funduszy Strukturalnych,
3. Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 438/2001 z dnia 02.03.2001 ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 i dotyczące zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielonej w ramach Funduszy Strukturalnych,
4. Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 448/2004 z dnia 10.03.2004 nowelizującym Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1685/2000 z dnia 28.07.2000 w sprawie szczegółowych zasad wdrożenia rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie uznawania wydatków na działania współfinansowane z Funduszy Strukturalnych.

2.6. Partnerstwo i typy projektów.

Partnerzy zostali podzieleni na trzy kategorie:

Partner Wiodący (ang. *Overall Lead Partner*)- jest tożsamy z **Wnioskodawcą**. Jest to instytucja odpowiedzialna za przeprowadzenie całego mikroprojektu, koordynację działań między partnerami oraz osiąganie konkretnych produktów i rezultatów mikroprojektu.

Główny Partner Finansowy (ang. *Financial Lead Partner*) – jest to ta instytucja, która podpisuje umowę o dofinansowanie mikroprojektu z EFRR i odpowiada za rozliczenie dofinansowania. **W praktyce Główny Partner Finansowy może być jednocześnie Partnerem Wiodącym.**

Partnerzy – inni partnerzy projektu, uczestniczący w projekcie, ale nie spełniający roli Wnioskodawcy/Partnera Wiodącego lub Głównego Partnera Finansowego. To te instytucje i organizacje, które uczestniczą w projekcie, realizują zadania i sprawozdają się przed Partnerem Wiodącym oraz otrzymują za jego pośrednictwem dofinansowania

Główny Partner Finansowy jest odpowiedzialny za podpisanie kontraktu z odpowiednim Euroregionem. W projektach, współfinansowanych z jednego funduszu, Partner Wiodący będzie jednocześnie spełniał rolę Głównego Partnera Finansowego.

Ze względu na transgraniczny charakter programu każdy wnioskodawca musi mieć partnera po białoruskiej lub ukraińskiej stronie granicy. Partnerstwo to musi być potwierdzone porozumieniem lub umową określającą wzajemne działania i zobowiązania podczas realizacji projektu. Partner zagraniczny musi spełniać takie same kryteria co wnioskodawca i musi mieć siedzibę na terenie objętym dofinansowaniem.

W ramach projektu składanego do Euroregionu środki EFRR może otrzymać tylko wnioskodawca polski, który część środków może przekazać partnerom krajowym. Przewidywany podział środków pomiędzy partnerami krajowymi określony jest w porozumieniu/umowie partnerskiej załączonej do wniosku.

Ze względu na stopień zaangażowania partnera zagranicznego można wyróżnić następujące rodzaje projektów:

- **Projekty wspólne:** wdrażane w tym samym czasie po obu stronach granicy – opracowane, zarządzane i wdrażane wspólnie przez partnerów EFRR i TACIS, jak również współfinansowane z obu funduszy UE;
- **Projekty lustrzane/komplementarne:** projekty EFRR i TACIS opracowywane po obu stronach granicy, wzajemnie komplementarne, ale niekoniecznie wdrażane w tym samym czasie. Projekty lustrzane mogą zostać zatwierdzone jako projekty komplementarne z odpowiednimi już wdrożonymi/wdrażanymi projektami po drugiej stronie granicy;
- **Inne projekty transgraniczne:** projekty opracowywane, wdrażane i finansowane tylko po jednej stronie granicy, ale wykazujące wyraźny wpływ transgraniczny.

2.7. Czas trwania projektu.

Czas trwania projektu jest ograniczony i nie może trwać dłużej niż **12 miesięcy**.

Jako termin **rozpoczęcia projektu** należy przyjąć datę określoną w umowie o dofinansowanie z Euroregionem. Dopuszczalne jest rozpoczęcie realizacji projektu jeszcze przed złożeniem wniosku o dofinansowanie do Euroregionu. Jednak w wypadku odrzucenia projektu przez Podkomitet Sterujący wnioskodawca **nie otrzymuje** zwrotu poniesionych kosztów.

Natomiast zakończenie realizacji mikroprojektów wraz z ostatnim wnioskiem o płatność składanym do Euroregionu **nie może** odbyć się później niż 31 października 2007 r. Euroregion po weryfikacji formalnej przekazuje ostatni wniosek o płatność do Instytucji Pośredniczącej nie później niż 31 grudnia 2007r.

3. Procedura składania wniosku i wybór projektu.

3.1. Przygotowanie, termin i miejsce składania wniosku.

Wnioskodawca przygotowuje propozycję standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na mikroprojekt w języku polskim, dostępnym na stronie internetowej Stowarzyszenia „Euroregion Niemen” www.niemen.org.pl, Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug www.euroregionbug.lubelskie.pl, Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska www.euroregion-pb.pl, oraz Stowarzyszenie „Euroregion Karpacki Polska” www.karpacki.pl

Wypełnienie formularza ułatwia szczegółowa instrukcja. Zarówno wzór wniosku o dofinansowanie projektu jak i instrukcje służące do jego wypełnienia zawarte są w załącznikach nr I, II i III do niniejszych Wytucznych.

Wniosek - jeden oryginał ze wszystkimi obowiązującymi załącznikami wraz z jedną kopią z załącznikami i wersją elektroniczną (dyskietka lub CD), na której należy zamieścić: wniosek i budżet - należy dostarczyć do:

Stowarzyszenie "Euroregion Niemen"

16-400 Suwałki, ul. Noniewiczza 10
Tel. (087) 565 36 71 fax. (087) 565 36 72

Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug

22-100 Chełm, ul. Pl. Niepodległości 1
tel.(082) 563-06-54, fax. (082) 563-07-42

Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska

17-200 Hajnówka, ul. Parkowa 3
tel. (085) 682 51 99, (085) 682 30 46,
fax. (085) 682 42 20

Stowarzyszenie „Euroregion Karpacki Polska”

35-030 Rzeszów, ul. Kościuszki 4/6
Tel./fax. (017) 853 68 98

Euroregiony rejestrują wnioski i wprowadzają do systemu komputerowego. Wnioskodawca otrzymuje potwierdzenie złożenia dokumentów.

3.2. Ocena i wybór projektu.

Ocena i wybór rozpoczyna się z chwilą doręczenia formularza wniosku do biura Euroregionu Niemen, Puszcza Białowieska, Bug i Karpacki a kończy się decyzją Polsko-Białorusko-Ukraińskiego Podkomitetu Sterującego o przyznaniu współfinansowania wybranym beneficjentom.

Ocena wniosków składa się z dwóch zasadniczych etapów: **formalnej i technicznej.**

Ocena formalna wniosków o dofinansowanie mikroprojektów z EFRR, dokonywana jest przez Euroregion natomiast ocena techniczna przez Euroregion oraz powoływanych do tego ekspertów.

3.2.1. Ocena formalna.

Po złożeniu wniosku do biura Euroregionu następuje jego sprawdzanie pod względem formalnym w oparciu o „Kartę oceny formalnej – mikroprojekty”(załącznik III-A) tj.:

1. czy wniosek jest wypełniony w języku polskim
2. czy wniosek jest złożony w 1 oryginale w wersji papierowej i 1 kopii w wersji papierowej wraz z jego elektroniczną wersją (dyskietka lub CD), na której należy zamieścić: wniosek i budżet,
3. czy zostało dostarczone streszczenia projektu w języku rosyjskim,
4. czy wszystkie punkty dotyczące opisu wnioskodawcy, projektu i budżetu zostały wypełnione,
5. czy formularz wniosku jest wypełniony pismem maszynowym bądź na komputerze,
6. czy wniosek jest kompletny, to znaczy, czy wszystkie wymagane specyfiką projektu załączniki zostały złożone wraz z wnioskiem; w tym w szczególności, status stowarzyszenia lub fundacji; jeśli składa ona wniosek oraz czy liczba załączników i ich rodzaj zgadza się z wykazem,
7. czy status prawny wnioskodawcy uprawnia go do składania wniosku do działania 2.2 Programu
8. czy wniosek jest podpisany przez osobę właściwą,
9. czy harmonogram realizacji projektu jest zgodny z wymogami dla działania 2.2 Programu i nie wykracza poza dopuszczalne ramy czasowe,
10. czy miejsce realizacji projektu znajduje się na obszarze objętym działaniem Programu,
11. czy opis projektu odpowiada celom priorytetu i działania, do którego wniosek został złożony,
12. czy partnerzy (krajowy i zagraniczny) kwalifikują się do udziału w Programie oraz czy wniosek zawiera pisemne potwierdzenie uczestnictwa w realizacji projektu kwalifikującego się partnera z Białorusi bądź Ukrainy,
13. czy wnioskowana kwota dofinansowania nie jest większa niż 75% całkowitych kwalifikujących się kosztów projektu,
14. czy wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR nie jest mniejsza niż dopuszczalne minimum 5 000 EUR,
15. czy wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR nie jest większa niż dopuszczalne maksimum 50 000 EUR,
16. Wartość dostaw nie jest większa niż 20% całkowitego kosztu projektu
17. czy koszty uwzględnione w budżecie są kwalifikowane w myśl rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r. *zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 wprowadzające szczegółowe zasady wdrożenia rozporządzenia Rady Unii (WE) nr 1260/1999 w zakresie kwalifikowalności wydatków projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i zastępujące rozporządzenie (WE) nr 1145/2003,*
18. czy załączniki wymienione w dziale (wypisy z aktów sądowych i administracyjnych, dokumenty finansowe) są ważne i zgodne z polskimi przepisami.

W przypadku **stwierdzenia nieprawidłowości** w trakcie przeprowadzenia oceny formalnej wniosku Euroregion/Wspólny Sekretariat Techniczny zwraca się pisemnie (listem bądź faxem) do wnioskodawcy z prośbą o wyjaśnienie wątpliwości lub nieprawidłowości, bądź uzupełnienia wniosku lub załączników.

Wnioskodawca ma **10 dni roboczych** na przeprowadzenie powyższych czynności. W wyjątkowych przypadkach, jeśli wyjaśnienie braków lub wątpliwości zależy od stanowiska innego organu administracji publicznej lub instytucji, wnioskodawca może zwrócić się z pisemną prośbą o wydłużenie terminu na udzielenie odpowiedzi.

Wyjaśnienia, powinny być nadsyłane do Euroregionu jedynie w formie pisemnej.

Jeśli wnioskodawca nie prześle brakujących dokumentów lub nie wyjaśni wątpliwości lub też w wyjątkowych przypadkach nie poprosi o przedłużenie terminu na udzielenie odpowiedzi, **po 10 dniach roboczych od dnia wysłania przez Euroregion zapytań do wnioskodawcy**, wniosek uznaje się za oceniony negatywnie pod względem formalnym.

W przypadku negatywnej oceny formalnej projektu Euroregion **nie przeprowadza oceny technicznej** projektu. Euroregion powiadamia o fakcie odrzucenia wniosku na tym etapie wnioskodawcę pismem poleconym.

Euroregion ma **15 dni roboczych** na dokonanie oceny formalnej wniosku, liczone od dnia następnego po przyjęciu i rejestracji wniosku. Termin ten ulega zawieszeniu na okres uzupełniania przez wnioskodawców ewentualnych braków i odpowiedzi na wątpliwości dotyczące ich aplikacji.

3.2.2. Ocena techniczna.

Oceny technicznej dokonuje się na jednolitej karcie oceny technicznej wniosku (załącznik III-B) polega na ocenie następujących elementów:

wpływ przedsięwzięcia na współpracę przygraniczną i partnerstwo zaangażowanie partnera z kraju sąsiedniego w przygotowanie projektu,

- zaangażowanie partnera z kraju sąsiedniego w realizację projektu,
- zaangażowanie partnera z kraju sąsiedniego w ponoszeniu kosztów projektu,
- rolę projektu we wzmacnianie procesu rozwoju współpracy przygranicznej,
- znaczenie projektu dla obszaru współpracy przygranicznej.

1) powiązanie z innymi przedsięwzięciami

2) polityki horyzontalne, w tym:

- ochrona środowiska
- polityka równości płci
- integracja społeczna grup marginalizowanych i osób niepełnosprawnych
- polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego

3) poprawność logiki interwencji, a więc logicznego powiązania działań, które mają zostać zrealizowane w ramach projektu, osiągniętych w ich wyniku produktów oraz powiązanych z nimi rezultatów projektu, odpowiedniości rezultatów do analizy problemów i uzasadnienia dla całości przedsięwzięcia.

4) możliwości organizacyjne i finansowe wnioskodawcy do przeprowadzenia projektu

5) możliwości realizacji projektu, na podstawie załączonego harmonogramu działań, ich kosztów oraz rzeczowej i finansowej partycypacji poszczególnych partnerów

W wyniku tej oceny przyznaje się każdemu wnioskowi punkty (do 100 pkt.). **Wniosek zaopiniowany pozytywnie (rekomendowany pod obrady Wspólnego Podkomitetu Sterującego) musi zdobyć co najmniej 65 pkt.**

W trakcie tego etapu oceny bierze się pod uwagę **kryteria oceny projektów w ramach działań:**

- udział w integracji społeczności lokalnych;
- podnoszenie kwalifikacji;
- pozytywne oddziaływanie na rynek pracy - efekt zabezpieczenia, podtrzymywania i tworzenia miejsc pracy;
- udział we wzroście konkurencyjności regionu;
- przyczynianie się do tworzenia sieci współpracy;
- komplementarność z innymi działaniami finansowanymi ze środków strukturalnych, pomocy państwa i innych źródeł publicznych;
- pozytywne oddziaływanie na realizację polityk horyzontalnych (ochrony środowiska, zatrudnienia, równości szans kobiet i mężczyzn, społeczeństwa informacyjnego);

3.2.3. Wspólny Podkomitet Sterujący.

Wszystkie projekty, które spełniły wymagania formalne i przeszły pomyślnie ocenę techniczną-uzyskały powyżej 65 punktów - przedkładane są pod obrady Wspólnego Podkomitetu Sterującego.

Wspólny Podkomitet Sterujący działa w oparciu o Regulamin zatwierdzony przez Komitet Monitorujący dla Programu Sąsiedztwa. Podkomitet Sterujący zbiera się w miarę potrzeb i w oparciu o listę rankingową przygotowaną przez Euroregiony (przesłaną wcześniej członkom Wspólnego Podkomitetu Sterującego przez prowadzący Euroregion), która ma charakter pomocniczy, oraz przy pełnym wglądzie w dokumentację dotyczącą wszystkich złożonych wniosków, dokonuje wyboru projektów do realizacji. Wspólny Podkomitet Sterujący otrzymuje także informacje o projektach odrzuconych ze względów formalnych oraz nierekomendowanych w wyniku oceny technicznej. Wspólny Podkomitet Sterujący ocenia projekty zgodnie z kryteriami i priorytetami określonymi w Programie Sąsiedztwa oraz Uzupelnieniu Programu.

Kryteria wyboru wniosków przez Wspólny Podkomitet Sterujący:

- 1) zgodność ze strategią rozwoju regionu/euroregionu,
- 2) wpływ transgraniczny,
- 3) komplementarność.

Wspólny Podkomitet Sterujący podejmuje ostateczną decyzję dotyczącą przyznania dofinansowania oraz wysokości kwoty, uwzględniając rekomendacje Euroregionów. Wspólny Podkomitet Sterujący może zmniejszyć wnioskowaną kwotę dofinansowania projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wspólny Podkomitet Sterujący może wybrać także projekty, które będą wdrożone wówczas jeśli zostaną spełnione określone dodatkowe warunki narzucone przez Podkomitet. Podkomitet również ustala czas, jaki mają poszczególni wnioskodawcy na ich spełnienie. Od decyzji Wspólnego Podkomitetu Sterującego nie przysługuje odwołanie.

Właściwy Euroregion sporządza po posiedzeniu Podkomitetu listę projektów wraz z wykazem warunków, które muszą zostać spełnione przez wnioskodawców. Następnie w ciągu 5 dni roboczych zawiadamia wnioskodawców o warunkowej akceptacji projektu, ze szczegółowym podaniem wyżej wymienionych warunków oraz wskazuje termin do ich wypełnienia, nie dłuższy jednak niż 10 dni

roboczych od dnia powiadomienia. Zawiadomienie to zostaje przekazane również Euroregionowi, właściwemu do siedziby Wnioskodawcy.

Euroregion, właściwy dla danego Wnioskodawcy po upływie terminu, o którym mowa powyżej stwierdza, czy wnioskodawca dopełnił zobowiązań, narzuconych przez Wspólny Podkomitet Sterujący. Jeśli tak, zawiadamia on wnioskodawcę, Wspólny Sekretariat Techniczny iż projekt jest gotowy do realizacji. Termin zawiadomienia wynosi nie dłużej niż 5 dni robocze od dnia spełnienia warunków.

W przypadku niespełnienia przez Wnioskodawcę zobowiązań nałożonych przez Podkomitet Sterujący, Euroregion zawiadamia o tym Wnioskodawcę w terminie nie dłuższym niż 5 dni robocze od upłynięcia terminu wypełniania warunków, ustanowionej przez Wspólny Podkomitet Sterujący.

3.3. Decyzje o współfinansowaniu i zawieranie umów z beneficjentem.

Po posiedzeniu Wspólnego Podkomitetu Sterującego, Euroregion właściwy dla miejsca jego posiedzenia przekazuje oficjalnie wszystkim Euroregionom listy projektów, wybranych do realizacji, które znajdują się na ich terenie, bądź terenie im przypisanym. Przekazanie wspomnianych list powinno nastąpić niezwłocznie po posiedzeniu, w terminie nie dłuższym, niż 5 dni robocze.

Euroregiony informują pisemnie listem poleconym wnioskodawców o decyzji Wspólnego Podkomitetu Sterującego w sprawie współfinansowania projektu ze środków EFRR, w ciągu 5 dni roboczych od otrzymania listy od Euroregionu – gospodarza ostatniego Wspólnego Podkomitetu Sterującego.

Po zatwierdzeniu przez Wspólny Podkomitet Sterujący listy projektów do realizacji, Euroregion ma obowiązek ogłosić wyniki oceny na stronie internetowej w terminie do 14 dni kalendarzowych.

Umowy finansowe w sprawie finansowania ze środków EFRR będą zawierać **Euroregiony. Umowę podpisuje Główny Partner Finansowy oraz Euroregion, właściwy dla miejsca realizacji projektu lub siedziby Głównego Partnera Finansowego. Jeśli projekt jest realizowany w kilku miejscach – za obszar głównej realizacji przedsięwzięcia uznaje się województwo, powiat, gminę, w której odbywa się najwięcej wydarzeń, organizowanych w ramach projektu i on determinuje właściwość rzeczową Euroregionu.**

W umowie określony zostanie m.in. całkowity koszt kwalifikowalny projektu, w tym wielkość środków UE w podziale na poszczególne okresy realizacji (przewidywany harmonogram realizacji projektu), a także źródło współfinansowania krajowego (musi być zapewnione przez składającego projekt). Zgodnie z art. 30b ust.1 *ustawy o finansach publicznych*, umowa zawarta z beneficjentem zawiera także szczegółowe warunki wykorzystania i rozliczania przyznanych środków pochodzących z UE.

4. Realizacja projektów.

Realizacja projektu musi odbywać się zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, z zatwierdzonym wnioskiem oraz z obowiązującymi przepisami prawa polskiego.

Należy pamiętać o obowiązku stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. Nr 19, poz.177 z późniejszymi zmianami) w przypadku realizacji zamówień o wartości powyżej 6 000 EUR. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do promocji Unii Europejskiej, Programu Sąsiedztwa oraz właściwego Euroregionu, z którym podpisuje umowę, poprzez każdorazowe informowanie o współfinansowaniu realizowanego w ramach projektu przedsięwzięcia ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu **Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina** Interreg III A/TACIS CBC (zgodnie Wytycznymi dla Beneficjentów opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „Promocja projektu. Wytyczne dla Beneficjentów Programów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA w Polsce) za pośrednictwem właściwego Euroregionu, z którym podpisuje umowę. Oznacza to, że zaproszenia, plakaty, wydawnictwa i inne publikacje dotyczące projektu ogłaszane w prasie, radiu, telewizji bądź internecie muszą zawierać te informacje.

4.1. Przepływy finansowe.

Środki z EFRR przekazywane są beneficjentom na zasadzie refundacji poniesionych kosztów.

Beneficjent może do Euroregionu złożyć raz na miesiąc wnioski o płatność wraz z fakturami potwierdzającymi dokonanie płatności na cele związane z realizacją projektu, zgodnie z jego harmonogramem. Euroregion weryfikuje wniosek o płatność między innymi pod kątem kwalifikowalności kosztów. Euroregion gromadzi wszystkie wnioski o płatności po czym 30 dnia każdego miesiąca zestawia wszystkie na formularzu własnego wniosku o płatność, który składa do Instytucji Pośredniczącej (Urzędu Wojewódzkiego), właściwej dla Euroregionu. Instytucja Pośrednicząca (Urząd Wojewódzki) ma **maksymalnie 60 dni** na zweryfikowanie wniosku Euroregionu. Po czym Euroregion niezwłocznie przekazuje środki w wysokości 75 % kosztów kwalifikowanych bezpośrednio beneficjentowi. Ten rozlicza się z poszczególnymi partnerami projektu, zgodnie z ustaleniami, zawartymi we wcześniejszej umowie partnerskiej. Umowa taka ma charakter umowy cywilno-prawnej, w której powinno określić się: wszystkich partnerów projektu, cel zawarcia umowy, nazwę projektu, źródła jego finansowania, harmonogram działań oraz zobowiązania poszczególnych partnerów do ich prowadzenia i współfinansowania, zakres praw i obowiązków partnerów, sposób pomiaru wskaźników produktów i rezultatów projektu, zakres odpowiedzialności i kompetencje.

Formularz wniosku o płatność dostępny jest na stronie internetowej poszczególnych Euroregionów tj.:

Niemen: www.niemen.org.pl, Puszcza Białowieska: www.euroregion-pb.pl

Bug: www.euroregionbug.lubelskie.pl, Karpackiego: www.karpacki.pl oraz www.interreg.gov.pl .

Do wniosku powinny zostać załączone potwierdzone przez Głównego Partnera Finansowego za zgodność z oryginałem kopie faktur i/lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej oraz kopie wyciągu bankowego z rachunku beneficjenta końcowego potwierdzające poniesienie wydatku przez beneficjenta końcowego. Dokumenty te powinny być opisane w taki sposób by widoczny był związek z projektem tj. musi zostać umieszczony numer i nazwa projektu, rodzaj wydatku.

Wszystkie wydatki poniesione przez beneficjenta końcowego, o których refundację występuje we wniosku o płatność, **powinny być zgodne z zapisami umowy o przyznanie dofinansowania** oraz danymi, zawartymi we wniosku.

W zestawieniu wydatków oraz we wniosku o płatność (refundację) **muszą zostać uwzględnione** wszelkie kwoty odzyskane, ewentualne przychody uzyskane w trakcie realizacji projektu oraz wpływy z odsetek.

Wniosek o płatność powinien ujmować tylko poniesione wydatki kwalifikowalne. Należy pamiętać, że **tylko wydatki faktycznie poniesione i udokumentowane** mogą zostać uznane za koszt kwalifikujący się do refundacji. Wymóg kwalifikowalności dotyczy wszystkich kosztów objętych wnioskiem o płatność wydatków, zarówno kosztów pokrywanych z EFRR, jak i również kosztów pokrywanych ze środków współfinansowania krajowego. Podstawowe kategorie wydatków kwalifikowalnych zostały opisane w Uzupełnieniu Programu.

4.2. Kwalifikowalność wydatków (kosztów).

Podstawy prawne zagadnienia kwalifikowalności projektów i wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowią następujące wspólnotowe akty prawne:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1783/1999 z 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r. zmieniające Rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie kwalifikowalności wydatków ponoszonych na operacje współfinansowane z Funduszy Strukturalnych i unieważniające Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1145/2003 z dnia 27 czerwca 2003 r.

Wydatki powinny być dokonywane zgodnie z celami pomocy oraz zgodnie z przepisami prawa polskiego i prawa wspólnotowego. Wymagana jest zgodność realizowanych projektów z postanowieniami Traktatu, politykami Wspólnoty oraz przepisami dotyczącymi w szczególności: konkurencji, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska, społeczeństwa informacyjnego oraz usuwania nierówności i popierania równości kobiet i mężczyzn. Wymagane jest stosowanie procedur kontrolnych, określonych w przepisach wspólnotowych i w prawie polskim oraz w dokumentach Programowych.

Wydatek jest kwalifikowalny jeżeli:

- został poniesiony w ramach projektu realizowanego z udziałem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- jest niezbędny dla realizacji projektu;
- jest rzetelnie udokumentowany i możliwy do zweryfikowania;
- jest spójny z obowiązującymi przepisami.

4.2.1. Wydatki kwalifikujące się do dofinansowania.

- koszt pracy związanej z realizacją projektu, wyrażony jako wynagrodzenie (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenia) oraz wszelkie składki na ubezpieczenie społeczne oraz pozostałe koszty związane z wynagrodzeniem,
- koszty podróży oraz przewidziane prawem diety dla osób uczestniczących w realizacji projektu,
- koszty zakupu sprzętu (nowego i używanego) związanego z realizacją projektu, jeśli koszt ten nie odbiega od wartości rynkowej, a cena poszczególnych pozycji zakupów uwzględnia stosowne odpisy dokonywane zgodnie z prawem podatkowym i ustawą o rachunkowości,
- udokumentowany wkład rzeczowy, nie powodujący powstanie faktycznego wydatku pieniężnego (np. badania naukowe, działalność zawodowa lub nieodpłatna, dobrowolna praca);
- koszty towarów konsumpcyjnych i dostaw związanych z realizacją projektu;
- wydatki związane z podwykonawstwem jeśli specyfika projektu tego wymaga,
- koszty bezpośrednio związane z wykonywaniem projektu (np. rozpowszechnianie informacji, tłumaczenia) w tym, nieodłącznie związane z projektem koszty finansowe (w uzasadnionych przypadkach koszty gwarancji finansowych);
- koszty ogólne pod warunkiem, że są uzasadnione i zgodnie z zastosowaną w projekcie metodą obliczone są jako część kosztów stałych (narzut, którego obliczenie beneficjent musi uzasadnić);
- podatek VAT może być kosztem kwalifikowanym ale tylko wówczas, gdy podmiotowi finansującemu zakupy ze środków EFRR nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego VAT z tytułu danego zakupu.

Uwaga: W mikroprojektach wartość dostaw nie może przekroczyć 20% łącznych kosztów kwalifikowanych projektu.

4.2.2. Wydatki niekwalifikujące się do dofinansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące kwalifikowalności wydatków refundowanych ze środków EFRR zawiera opracowanie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pt. **Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – WYTYCZNE** dostępne na stronie www.kwalifikowalnosc.gov.pl.

4.2.3. Okres kwalifikowalności wydatków.

W przypadku projektów współfinansowanych z EFRR refundacji podlegają jedynie koszty związane z realizacją projektu. Zgodnie z lit. (o) pkt. 2 Tytułu 5 Załącznika III do Traktatu Akcesyjnego, „bez uszczerbku dla terminów wymienionych w art. 30 ust. 2 Rozporządzenia 1260/99/WE wprowadzającego ogólne przepisy dot. Funduszy Strukturalnych¹, wydatki faktycznie poniesione, w odniesieniu do których Komisja otrzymała wniosek o wsparcie z Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii lub Słowacji przed dniem przystąpienia, które spełniają wszystkie warunki ustanowione

¹ W art. 30 ust. 2 przytaczanego Rozporządzenia stwierdza się, iż „wydatek może zostać uznany za niekwalifikujący się do współfinansowania z Funduszy, jeżeli został on opłacony przez beneficjenta końcowego przed dniem, w którym wniosek trafił do Komisji. Data ta stanowi punkt wyjścia do kwalifikowania się wydatków.”

w niniejszym rozporządzeniu mogą być uznane za kwalifikujące się do wsparcia z Funduszy **od 1 stycznia 2004 r.**”

W związku z faktem, że ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177), zawierająca zgodne z przepisami wspólnotowymi regulacje odnośnie przeprowadzania procedur zamówień publicznych weszła w życie 2 marca 2004 r., **koszty ponoszone w ramach realizacji projektów objętych ustawą Prawo zamówień publicznych kwalifikują się do wsparcia od dnia 2 marca 2004 r.** (przy zachowaniu od dnia 2 marca 2004 r. wszystkich punktów art. 227 ustawy Prawo zamówień publicznych), tj. od daty wejścia w życie ww. ustawy. W przypadku projektów, które ze względu na wartość nie podlegają procedurze zamówień publicznych za kwalifikowalne mogą zostać uznane również te wydatki, które zostały poniesione między 1 stycznia 2004 r. a 2 marca 2004 r.

W szczególnych przypadkach również faktura wystawiona przed 1 stycznia 2004 r., ale zapłacona po upływie tej daty będzie mogła zostać zaliczona do wydatków kwalifikowalnych, jeśli udowodni się, że była przesunięta i została zrealizowana po 31 grudnia 2003 r.

Dla wnioskodawcy obowiązującym najpóźniejszym terminem złożenia ostatecznego wniosku o płatność w projekcie, czyli wniosku o płatność salda końcowego, jest dzień wyznaczony w umowie dofinansowania projektu nie później jednak niż **31 października 2007 r.** Zatem ostatnia faktura w wyjątkowych sytuacjach powinna być wystawiona najpóźniej **dnia 31 października 2007 r.**

4.3. Dopuszczalne zmiany w budżecie.

Obowiązkiem beneficjenta jest zgłaszanie Euroregionowi Bug, Niemen, Puszcza Białowieska, Karpackiemu, wszelkich zmian w trakcie realizacji projektu. Jeżeli podczas trwania projektu okaże się, że wymaga on **istotnych** zmian w stosunku do wniosku i umowy, to beneficjent jest zobowiązany rozpocząć negocjacje w celu zmiany umowy. Zmiany związane z terminami realizacji zadań, zmiany dotyczące numeru konta czy adresu itp., zmiany **w strukturze wydatków powyżej 20%** - wymagają zgłoszenia (niezwłocznie po stwierdzeniu takiej potrzeby).

Euroregion ma prawo nie zgodzić się na zaproponowane zmiany i wypowiedzieć umowę. Nie ma takiego prawa w sytuacji, gdy zmiany w projekcie spowodowane są okolicznościami niezależnymi od beneficjenta, w szczególności siłą wyższą. Nie jest możliwe wnioskowanie o zwiększenie kwoty przyznanej na realizację projektu.

Negocjacje w celu zmiany w głównych etapach realizacji projektu (i aneksowania umowy) może również zainicjować Euroregion, o ile stwierdzi taką potrzebę w wyniku analizy sprawozdań i kontroli projektu.

Obowiązkiem Euroregionu jest poinformowanie o realokacji środków Wspólnego Sekretariatu Technicznego

4.4. Rozliczenia między partnerami.

Zasady rozliczania płatności między partnerami powinna być określona w umowie partnerskiej.

Główny Partner Finansowy EFRR powinien gromadzić wszystkie dokumenty finansowe, potwierdzające faktycznie poniesione wydatki przez siebie oraz swoich partnerów, zestawiać je w jeden wniosek o płatność i przekazywać go do Euroregionu. Po uzyskaniu refundacji na swój rachunek, **w terminie 5 dni** od dnia wpłynięcia środków na rachunek, Główny Partner Finansowy jest zobowiązany

do przekazania środków na rachunki partnerów, w wysokości i w proporcjach należnej im refundacji kosztów kwalifikowanych.

4.5. Procedury przetargowe

Dla projektów lub działań współfinansowanych z EFRR, realizacja wszystkich zadań w ramach projektu musi być dokonywana w trybach określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. **Prawo zamówień publicznych** (Dz. U. Nr 19, poz. 177). Wyjątek stanowią wydatki ponoszone na koszty niekwalifikowane, chyba, że status prawny podmiotu nakazuje mu tryby te zastosować, bądź też koszty niekwalifikowane były współfinansowane w więcej niż 50 % z krajowych środków publicznych.

4.6. Projekty nieukończone.

W sytuacji, gdy wnioskodawca rezygnuje z dokończenia realizacji projektu przed upływem okresu przewidzianego na jego realizację, projekt uzyskuje status projektu nieukończonego. W przypadku zagrożenia nieukończeniem projektu Beneficjent jest zobowiązany niezwłocznie poinformować Euroregion a ten odpowiednio: Instytucję Pośredniczącą (Urząd Wojewódzki) i Wspólny Sekretariat Techniczny o chęci wycofania się z realizacji projektu przed upływem terminu określonego w umowie wraz z podaniem uzasadnienia. Jeśli Wnioskodawca zawczasu nie dopełni tego obowiązku, a Euroregion stwierdzi, iż projekt nie został ukończony, wszystkie przyszłe wnioski Beneficjenta, składane w ramach Programu Sąsiedztwa, będą z góry odrzucane. Euroregion zadecyduje o wysokości środków, które Beneficjent ma zwrócić - w zależności od uzyskanych produktów projektu.

5. Monitoring i sprawozdawczość z realizacji projektów.

Rozporządzenie 1260/1999/WE z 21 czerwca 1999 r. *wprowadzające ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych nakłada obowiązek sporządzania sprawozdań* w ramach realizacji Programów współfinansowanych z publicznych środków wspólnotowych, w tym Programów Inicjatywy Interreg III A.

Każdy beneficjent ma obowiązek monitorowania swojego działania poprzez badanie postępu w realizacji projektu i sporządzania sprawozdań w odniesieniu do upływającego okresu sprawozdawczego, zgodnie z zawartą umową i wskazaniami Euroregionu.

5.1. Monitoring rzeczowy

Euroregion będzie przeprowadzał monitoring rzeczowy realizowanych mikroprojektów. Będzie on polegał na analizie danych obrazujących postęp we wdrażaniu projektu (na podstawie przedkładanych przez beneficjentów sprawozdań z realizacji mikroprojektów), uczestnictwie przedstawicieli Euroregionu w wydarzeniach realizowanych w ramach mikroprojektów. Takie działanie umożliwi ocenę realizacji projektu w odniesieniu do zaplanowanych celów.

W celu monitorowania realizacji projektów oraz oceny ich wykonania w nawiązaniu do wcześniej ustalonych celów, w Programie i Uzupełnieniu Programu określone zostały, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, dwie kategorie wskaźników:

Wskaźniki produktu

Odnoszą się do rzeczowych/materialnych efektów realizacji projektu. Liczone są w jednostkach materialnych, np. liczba szkoleń, konferencji, liczba wydanych publikacji itp. Pomiar wskaźników produktu polega na badaniu stopnia zaawansowania działań (np. mierzeniu postępów inwestycji, liczby zorganizowanych konferencji) i oddawaniu tego postępu w liczbach.

Wskaźniki celów

Odpowiadają efektom wynikającym z realizacji projektu (np. liczba podpisanych porozumień dotyczących dalszej współpracy pomiędzy partnerami, liczba kolejnych wspólnie zorganizowanych przedsięwzięć itp.).

Kategorie wskaźników muszą być wybierane zgodnie z logiką celów wyznaczonych dla konkretnego projektu.

Monitoring rzeczowy polega na cyklicznym mierzeniu wskaźników produktu i wskaźników rezultatu projektu. Częstotliwość pomiaru jest uzależniona od kategorii wskaźnika.

Stopień osiągnięcia wskaźników produktu określa się każdorazowo w składanym sprawozdaniu natomiast informacje dotyczące wskaźników osiągnięcia celów i oddziaływania podaje się odpowiednio w sprawozdaniu końcowym.

5.2. Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji projektu będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmują wysokość wkładu finansowego według źródeł finansowania (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji projektu, stopień realizacji projektu w %). Dodatkowo sprawozdania zawierają informacje nt. postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym.

5.3. Sprawozdania Beneficjenta.

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywa się na podstawie dostarczanych przez beneficjenta sprawozdań:

- **z realizacji Mikroprojektu** - (*wskaźniki osiągnięcia produktu*) - dostarczonego - w ciągu 20 dni kalendarzowych od daty zakończenia Mikroprojektu tj. od daty założenia wniosku o płatność końcową w projekcie, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do Umowy.
- **końcowego** - (*informujący o wskaźnikach osiągnięcia celów Mikroprojektu*) w ciągu 14 dni po upływie 12 miesięcy od zakończenia Mikroprojektu, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do Umowy.

Każde sprawozdanie z realizacji projektu powinno zawierać w szczególności:

- informacje ogólne o projekcie;
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu, wartości projektu, stopnia realizacji projektu oraz jego poszczególnych etapów, stopnia osiągania założonych wartości wskaźników monitorujących;
- informacje dotyczące postępu finansowego projektu według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania publicznych środków wspólnotowych;
- informację na temat przestrzegania polityk Wspólnoty przy realizacji projektu;
- informację na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji projektu;
- informację o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach,

Sprawozdania dla projektów sporządzane są w wersji papierowej i elektronicznej oraz przedkładane Euroregionowi, właściwemu do siedziby Beneficjenta. Służą one informowaniu Euroregionów po stronie polskiej o postępach i ewentualnych trudnościach wynikłych podczas realizacji projektu oraz przekazywaniu danych niezbędnych z punktu widzenia wymogów sprawozdawczości krajowej wobec Komisji Europejskiej.

Wzór formularzy sprawozdań z realizacji projektu INTERREG III A 2004-2006 dostępny jest na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego: www.interreg.gov.pl.

Euroregion nie dłużej niż w ciągu 10 dni kalendarzowych weryfikuje sprawozdania Beneficjentów i ewentualnie zwraca się do nich o dokonanie korekt. W przypadku stwierdzenia istotnych braków lub nieprawidłowości w przekazanych sprawozdaniach, Beneficjent jest zobowiązany do przesłania poprawnych wersji sprawozdań w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania pisma wskazującego nieprawidłowości.

Jednocześnie Euroregion w każdym czasie może zażądać, dodatkowych informacji lub wyjaśnień, które Beneficjent zobowiązany jest dostarczyć w terminie 5 dni od daty żądania.

W przypadku niewpłynięcia sprawozdania na czas Euroregion występuje do Beneficjent z ponagleniem. Jeżeli sprawozdanie nie jest złożone w terminie, płatności zostają wstrzymane do czasu jego dostarczenia. Nie złożenie sprawozdania mimo wezwania do jego złożenia może stanowić podstawę do rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Euroregion zbiera wszystkie raporty od wnioskodawców mikroprojektów, po czym w ciągu 20 dni zestawia i przesyła w formie zbiorczego raportu kwartalnego do Instytucji Pośredniczącej oraz kopie do Wspólnego Sekretariatu Technicznego.

Instytucja Pośrednicząca (Urząd Wojewódzki) weryfikuje zbiorcze sprawozdania Euroregionu i ewentualnie zwraca się do niego o dokonanie korekt. W przypadku stwierdzenia istotnych braków lub nieprawidłowości w przekazanych sprawozdaniach, Euroregion jest zobowiązany do przesłania poprawnych wersji sprawozdań w ciągu 10 dni roboczych od daty otrzymania pisma wskazującego nieprawidłowości. **Instytucja Pośrednicząca (Urząd Wojewódzki)** weryfikuje również informacje na temat sprawności systemu wdrażania mikroprojektów przez Euroregion.

Jednocześnie Instytucja Pośrednicząca (Urząd Wojewódzki) w każdym czasie może zażądać, dodatkowych informacji lub wyjaśnień, które Euroregion zobowiązany jest dostarczyć w terminie 14 dni od daty żądania.

6. Kontrola Projektu.

6.1. Kontrola finansowa.

Kontrola finansowa projektów finansowanych w ramach Programu Sąsiedztwa jest wielostopniowa i zaangażowane są w nią różne podmioty.

Beneficjent jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli każdej faktury przed jej zapłaceniem.

Euroregiony odpowiadają za weryfikację faktur przedłożonych przez beneficjenta wraz z wnioskiem o płatność, sprawdzenie kwalifikowalności wydatków i kontrolę fizycznego wdrażania projektu (w przypadku projektów infrastrukturalnych). Kontrola ta może obejmować także wizyty w siedzibie realizujących projekt i w miejscu realizowanych inwestycji. Euroregion kontroluje i potwierdza zasadność wszystkich (100%) kosztów związanych z realizacją projektów.

Polska ma obowiązek dodatkowego sprawdzenia co najmniej 5% wydatków poniesionych w ramach Programu. Oznacza to, że w ramach Programu dla potrzeb takich kontroli wybrane zostaną przedsięwzięcia obejmujące 5% całkowitego budżetu Programu. Jeżeli dany projekt zostanie wybrany do kontroli, obowiązkiem partnera/partnerów będzie współpraca z organami audytowymi, zaprezentowanie im wszelkich koniecznych dokumentów i informacji, aby wspomóc proces oceny. Ich obowiązkiem będzie również zapewnienie przedstawicielom tych organów wstępu na teren realizacji projektu. Po stronie polskiej za kontrolę tę odpowiada Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych (działające w ramach Ministerstwa Finansów). Niezależnie od tego Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, jako Instytucja Zarządzająca, może przeprowadzać dodatkowe kontrole.

6.2. Kontrola realizacji projektu

W ramach zarządzania Programem Sąsiedztwa oraz nadzoru nad realizacją projektów prowadzone są kontrole. Do ich przeprowadzenia uprawnione są zarówno podmioty biorące bezpośredni udział we wdrażaniu Programu (w przypadku mikroprojektów Euroregion oraz Instytucja Pośrednicząca - Urząd Wojewódzki) jak i wyspecjalizowane służby krajowe i unijne.

W trakcie realizacji projektu Wnioskodawca/Partner Wiodący, Główny Partner Finansowy bądź inni partnerzy zobowiązani są do umożliwienia przedstawicielom upoważnionych instytucji wykonania kontroli na miejscu realizacji projektu. W trakcie takiej kontroli realizujący projekt jest zobowiązany do przedstawienia wszelkiego rodzaju dokumentacji, jak również zapewnienia kontrolerom dostępu do miejsca prac związanych z projektem. Zobowiązany jest on również do przechowywania wszelkiego rodzaju dokumentacji związanej z realizacją projektu przez okres 5 lat od daty płatności końcowej Komisji Europejskiej na rzecz Programu.²

W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu pojawiają się sygnały o nieprawidłowościach, Instytucja Pośrednicząca przeprowadza kontrolę doraźną. Po każdej kontroli podmiot ją wykonujący przygotowuje raport zawierający zalecenia pokontrolne. Wnioskodawca/Partner Wiodący, ewentualnie Główny Partner Finansowy jest zobowiązany do usunięcia tych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, w przeciwnym razie nastąpi rozwiązanie umowy i konieczność zwrotu środków.

---

²W przypadku stwierdzenia braku pełnej dokumentacji dotyczącej projektu w czasie wyznaczonego okresu i przeprowadzenia kontroli wykaże ich brak, zaistniała okoliczność zostanie potraktowana jako odmowa poddania się kontroli, co spowoduje konieczność zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami naliczanymi jak dla zaległości podatkowych zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 26 listopada 1998 o *finansach publicznych* (Dz. U. Z 2003 r. Nr 15 poz. 148).

Realizujący projekt są rozliczani z wykonania całości projektu, w związku z czym w przypadku stwierdzenia i nieusunięcia nieprawidłowości, następuje rozwiązanie umowy i konieczność zwrotu środków uzyskanych w ramach współfinansowania.

Podczas kontroli wymagana jest obecność osób, które będą potrafiły udzielić wyjaśnień na temat procedur, kosztów i treści projektu.

Kontrolowane mogą być dokumenty dotyczące **dostaw i usług**, w tym oferty od dostawcy, umowy bądź formy zamówień; faktury i dowody płatności lub rozliczone faktury, jeśli dostawy pochodzą z zapasów beneficjenta, dokumentacja przetargowa, dokumenty dotyczące **kosztów personelu** to jest wydatków na personel zatrudniony na podstawie umów na czas określony, ze szczegółami dotyczącymi wynagrodzenia płaconego w gotówce bądź naturze właściwie potwierdzone przez osoby zaangażowane, z podziałem na wynagrodzenie brutto, składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie i płacę netto, a także zatwierdzony projekt i podpisaną umowę o dofinansowanie z ewentualnymi aneksami, wszelkie odpowiednie materiały księgowo (kopie faktur lub innych dokumentów księgowych).

Wszelkie koszty związane z przeprowadzaniem procedur kontroli pokrywane są przez podmiot ją wykonujący.

Do przeprowadzenia kontroli mikroprojektów upoważnione są **Instytucja Pośrednicząca (właściwy Urząd Wojewódzki) oraz Euroregion**. Do przeprowadzenia kontroli mogą zostać upoważnione przez wspomniane instytucje także inne podmioty, w tym **Wspólny Sekretariat Techniczny**. W takiej sytuacji kontrola może być przeprowadzona jedynie po okazaniu odpowiedniego upoważnienia.

Kontrole mogą ograniczać się do sprawdzenia całości dokumentacji finansowej i technicznej dotyczącej realizacji projektu (kontrola postępów projektu), jak również mogą obejmować wizytację realizacji projektu na miejscu. Sprawdzenie dokumentacji finansowej i technicznej projektu może odbywać się zarówno w siedzibie beneficjenta, jak i w siedzibie instytucji wykonującej kontrolę po dostarczeniu przez beneficjenta odpowiednich dokumentów, które mają być kontrolowane. Kontrola dokumentacji może nastąpić w każdym momencie realizacji projektu.

6.3.Kontrola skarbowa

Kontrole skarbowe realizowane są przez Urzędy Kontroli Skarbowej (UKS) na podstawie upoważnienia wynikającego z ustawy z dnia 28 września 1991 o kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 8 poz. 65 z późn. zm).

Kontrola wykonywana przez UKS-y będzie polegała na sprawdzeniu:

- zgodności zapisów księgowych z dokumentacją księgową,
- zgodności rodzaju i czasu poniesionych wydatków z przepisami krajowymi i wspólnotowymi, zatwierdzonym harmonogramem rzeczowo-finansowym i rzeczywiście wykonanymi pracami,
- zgodności celu lub zamierzonego celu operacji z celem opisanym we wniosku o dofinansowanie,

- kwalifikowalności poniesionych wydatków,
- zgodności realizacji przedsięwzięć z przepisami, o których mowa w art. 12 Rozporządzenia 1260/1999.

Oprócz tego kontrola skarbową może dokonywać kontroli na podstawie informacji o nieprawidłowościach. Będzie to miało postać kontroli doraźnych i realizowane będzie na wniosek Komisji Europejskiej oraz innych krajowych i zagranicznych podmiotów uprawnionych do wnioskowania o przeprowadzenie kontroli (w szczególności Sejmu, Senatu, prokuratury, Instytucji Płatniczej, Instytucji Zarządzającej, Jednostki Monitorująco-Kontrolnej). Kontrole przeprowadzone na podstawie informacji o nieprawidłowościach nie wliczają się do badania 5% wydatków w ramach Programu.

6.4 Kontrole wykonywane przez inne upoważnione podmioty

Poza kontrolą skarbową polski Główny Partner Finansowy może zostać skontrolowany przez inne podmioty działające na podstawie powszechnie obowiązujących aktów prawa. W szczególności realizacja projektu może być kontrolowana przez:

- Najwyższą Izbę Kontroli,³
- Europejski Trybunał Obrachunkowy,
- Komisję Europejską.

Podobnie jak w wyżej opisanych przypadkach kontrole mogą mieć charakter weryfikacji dokumentacji projektu jak i wizytacji na miejscu realizacji projektu.

---

³ Na mocy ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2001 r. nr 85 poz. 937 ze zm.).

7. Archiwizacja dokumentów.

Pełna dokumentacja projektu musi być przechowywana przez Wnioskodawcę/Partera Wiodącego przez okres 7 lat od daty dokonania płatności końcowej na rzecz Programu przez Komisję Europejską. W trakcie kontroli jest on zobowiązany do przedstawienia wszelkiego rodzaju dokumentacji. W przypadku kiedy ten obowiązek nie zostanie spełniony, zachodzi konieczność zwrotu otrzymanych na realizację projektu środków, wraz z odsetkami naliczonymi jak dla zaległości podatkowych.

Wszystkie dokumenty muszą być dostępne na życzenie Euroregionu i Instytucji Pośredniczącej (Urzędu Wojewódzkiego), a także innych instytucji uprawnionych do kontroli.

Obowiązkowo należy przechowywać następujące dokumenty (lub kopie):

- formularz zgłoszonego wniosku,
- pismo informujące o akceptacji wniosku i przyznaniu dotacji,
- umowę finansowania projektu,
- faktury i inne dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków,
- wyciągi z konta bankowego (subkonta projektu),
- sprawozdania i dokumenty potwierdzające zawarte w sprawozdaniach informacje,
- wnioski płatnicze,
- wszelkie istotne pisma wysyłane i otrzymywane, w tym zwłaszcza korespondencję dotyczącą zmian w projekcie,
- umowy z wykonawcami wraz z dokumentacją dotyczącą sposobu wyłonienia wykonawcy.

Niezbędne jest posiadanie wszelkich dokumentów potwierdzających wniesienie wkładu rzeczowego w określonej wysokości, a także wszelkich innych dowodów poniesienia określonych wydatków,

Każdy rachunek lub inny dokument dotyczący płatności musi być opisany na odwrocie, że dotyczy wydatków poniesionych na *“realizację projektu [tytuł] w ramach umowy z Euroregionem (nazwa) ..... z dnia .....*” i podpisany przez osobę uprawnioną do potwierdzenia tego wydatku,

Konieczne jest uzgodnienie z partnerami projektu zasad przechowywania dokumentów – wobec Euroregionu i każdej innej instytucji uprawnionej do kontroli jedynie Główny Parter Finansowy odpowiada za posiadanie niezbędnych dowodów; nie jest natomiast konieczne, aby wszelkie dowody znajdowały się u niego, o ile jest w stanie zapewnić dostępność tych dokumentów w razie pojawienia się takiej potrzeby; dobrze więc zawrzeć ze wszystkimi partnerami po stronie polskiej stosowne porozumienia (listy intencyjne).

7. Wykaz załączników.

- I. Wniosek o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) Program Sąsiedztwa INTERREG IIIA/Tacis CBC Polska-Białoruś--Ukraina - Wsparcie mikroprojektów.
- II. Instrukcja wypełniania standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na wsparcie mikroprojektów realizowany w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC
- III. Karty oceny projektu (A-formalnej, B-technicznej).